

PORSGRUNN KOMMUNE

ÅRSPLAN

2020 - 2021

Barnehagene sentrum vest

- Maristien
- Vestsiden

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse.....	1
Forord	2
Barnehagens verdigrunnlag	3
Bærekraftig utvikling.....	4
Barnehagens formål og innhold	5
Lek.....	5
Omsorg	6
Danning.....	6
Medvirkning.....	7
Hovedsatsningsområder.....	7
Hovedsatsningsområder.....	8
Alternativ og supplerende kommunikasjon ASK.....	8
«Tidlig innsats»	8
Samarbeid	9
Overganger	10
Barnehagen som pedagogisk virksomhet	11
Vurdering	12
Personalutvikling.....	14
Barnehagens arbeidsmåter	15

Forord

Årsplanen er utformet etter føringer i Lov om barnehage, Rammeplan for barnehager og Porsgrunn kommunes kvalitetsplan «Klart vi kan». Planen skal være et godt arbeidsredskap for personalet og dokumentere barnehagens valg og begrunnelse. Samtidig skal den kunne gi foreldrene et godt innblikk i barnehagens arbeid. I tillegg til årsplanen skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov.

Denne høsten flytter Frednes, Skrukkerød og Marihøna spesialavdeling inn i nytt bygg og blir til Maristien barnehage. Avdelingene har fått navn etter trær som har tilknytning til området rundt barnehagen. Avdeling Eik, Bøk, Lind og Ask har fine grupperom for barn under 3 år, og avdeling Hassel, Furu, Bjørk og Gran har gode grupperom for barn over 3 år. I tillegg har vi ressursavdelingen Kastanje som er tilrettelagt for barn med ulike hjelpebehov.

Maristien barnehage er lagt til rette for gode lekemiljøer inne og ute. Det er en gjennomgående pedagogisk tanke at lekemiljøet ute og inne er lagt til rette for fleksibelt bruk for alle barna. Rom og avdelinger er bygget med tanke på at barn med ulike utviklingsvansker kan integreres i ordinære avdelinger utfra helse og behov.

Ressursavdelingen skal være en integrert del av barnehagen og gi åpning for at de ordinære avdelingene kan benytte ulike funksjonsrom og arealene til barn som har behov for et tilpasset tilbud i hverdagen. Uteområdet har universell utforming, og har tilrettelagte lekeområder for barn i ulik alder og utviklingsnivå.

Vestsiden barnehage har et stort og variert uteområde, med et eget inngjerdet område for de minste. Barnehagen består av to moderne bygg, der avdeling Tripp og Trapp er tilpasset barn under 3 år og avdelingene Frydentopp, Møllesteinen og Skipperåsen gir gode rom for barn over 3 år. Avdelingene har fått navn etter lokale navn og kjente

steder i nærmiljøet. Barnehagen har et nært og godt samarbeid med sykehjemmet og nærskolen.

I prosessen med utbygging av begge barnehager har vi hatt et godt samarbeid med kunstnerne Gita Nordheim og Turid Uldal som har levert kunsten til barnehagene.

Barnehageåret 2020 - 21 vil alle ansatte i Maristien og Vestsiden barnehage, få opplæring i ASK (alternativ- og supplerende kommunikasjon) via kurs og veiledning fra PPT i Porsgrunn. Sammen med De utrolige årene, arbeid med språkløyper og handlingsplan mot mobbeatferd i barnehagen, vil opplæring i ASK gi barnehagene en spennende pedagogisk plattform. Vi vil fortsatt ha et høyt miljøfokus og være opptatt av bærekraftig utvikling. Vi vil lære barna å ta vare på nærmiljøet og naturressurser. Vi er opptatt av riktig sortering og bruk av gjenbruksmateriell.

Ansatte i våre barnehager er opptatt av å møte barn og foresatte med respekt og glede. Sammen skal vi lage trygge rammer for barna, fokusere på trygge relasjoner og skape et barnehagetilbud for alle.

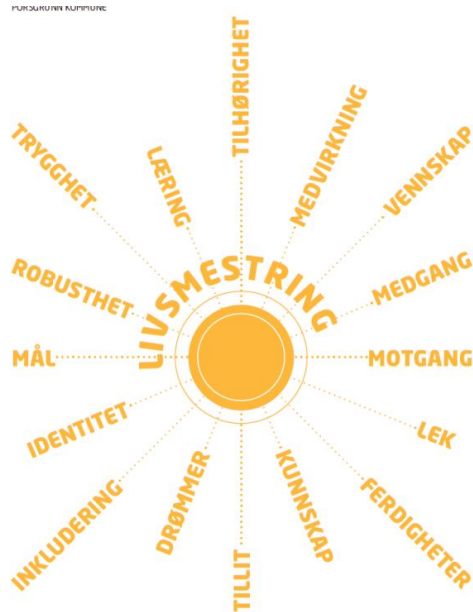
Våre ansatte trives på jobb i Porsgrunn kommune. Vi tar gjerne barna med på fine turer i nærmiljøet og deltar gjerne i kulturlivet og arrangementer i byen☺

Godt nytt barnehageår!

Med vennlig hilsen
Anne Omnes
Virksomhetsleder

Barnehagens verdigrunnlag

Porsgrunnsbarnehagene skal møte barns behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse. Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi, og bidra til at alle barn som går i barnehage får en god barndom, preget av trivsel, vennskap og lek. Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar til å legge grunnlaget for et godt liv.

Vi skal:

- sørge for at barna trives, opplever livsglede og mestring
- være tilstedeværende voksne som jobber for å forebygge mobbing og hjelpe barn til å respektere hverandre
- tilrettelegge for vennskap og gode relasjoner og jobbe mot at alle skal få en venn
- hjelpe barn til å bli kjent med egne og andres følelser
- jobbe for at alle barn skal bli sett, hørt og hjulpet til å delta i et fellesskap

Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftig samfunn. (R-17)

Vi skal:

- gi barna en forståelse for hvordan man bruker og samtidig tar vare på miljøet og naturen
- tilby barna spennende miljøer
- ha voksne som er aktive lyttere, interessert og engasjert i det som opptar barn
- ha fokus på gjenbruk

Barnehagens formål og innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskaper av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede.

Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer. Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheter til å delta aktiv i lek med andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna.

Lek

Leken er et allment menneskelig fenomen, der barn har høy kompetanse og engasjement. Den er en grunnleggende livs- og læringsform som barn kan uttrykke seg igjennom.

(Kunnskapsdepartementet)

Leken har og skal fortsatt ha stort fokus i våre barnehager. Å få delta i lek og å få gode venner er grunnleggende for barnas trivsel. Leken er barnas viktigste arena for opplevelser, samhandling, bearbeiding av erfaringer og utprøving. Leken gir glede, er lystbetont og styrker identitet og selvfølelse.

Vi skal:

- skape gode rammer rundt leken til barn i alle aldersgrupper og sette av god tid til lek i hverdagen
- vise respekt for barns lek, nysgjerrighet og vitebegjær
- legge til rette for at barna får utvikle seg og lære ut fra egne forutsetninger og i sitt eget tempo
- la barna oppleve at mangfold og ulikheter er bra
- møte barna med varme, trygghet og forutsigbarhet, og støtte enkeltbarn og barnegruppa i lek og samspill
- fremme et inkluderende lekemiljø der alle barn kan delta og vi skal aktivt bidra til at alle barn kommer med i leken

Omsorg

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner som grunnlag for trivsel, glede og mestring. I barnehagen skal alle barn oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for (R-127, s. 19-20).

Vi skal:

- ivareta barnas behov for fysisk omsorg, hvile og ro
- skape tydelige rammer, forutsigbarhet og trygghet for både barn og voksne
- gi barna gode opplevelser i hverdagen og skape gode arenaer for glede og mestring
- støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre
- møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn

Danning

Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for felleskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur. (R-17, s.21)

Vi skal:

- legge til rette for trygge relasjoner, læring og opplevelser sammen med barna
- ha et inkluderende miljø for alle barn uavhengig av kulturell bakgrunn og funksjonsnivå
- legge til rette for gode lekemiljøer hvor sosial utvikling stimuleres og barns nysgjerrighet og kreativitet blir synlig
- skape et miljø der barna skal føle mestring, «Jeg kan og jeg klarer»

Medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. (R-17, s.29)

Barns medvirkning

Vi skal:

- legge til rette for og oppmuntre barna til å si sin mening
- gi barna valgmuligheter
- observere og følge opp barnas uttrykk og behov
- gi ansvar ut fra barnas alder og modenhet
- involvere barna i planer og vurdering av opplegg/aktiviteter

Foreldrenes medvirkning

Vi skal:

- ha en respektfull og åpen dialog i møte med foreldrene
- invitere til to utviklingssamtaler i året
- ha jevnlig møter i Samarbeidsutvalget
- ha brukerundersøkelse der foreldrene gis mulighet til å vurdere det tilbudet vi gir

Hovedsatsningsområder

Alternativ og supplerende kommunikasjon ASK

ASK er en supplerende kommunikasjon for å støtte barn som må bruke andre uttrykksformer enn tale. ASK er alt som hjelper en person å kommunisere. Eksempler kan være håndtegn, grafiske symboler eller talemaskiner. Kroppslige uttrykk som må tolkes og tillegges mening av andre, er også alternative kommunikasjonsformer, (Udir.no)

«Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling»(R-17)

Målet med alternativ og supplerende kommunikasjon er å øke alle barns språkforståelse, gi økt mulighet til å kommunisere ønsker og behov og la dem få være med på å bestemme over sin egen hverdag. Alt dette uavhengig av utviklingsnivå. Bruk av ASK vil også være en støtte for normalt fungerende barn.

«Tidlig innsats»

Tidlig innsats er tema i Kompetanseplanen for Porsgrunnsbarnehagene barnehageåret 2019/2020. Vi tenker at det henger godt sammen med vår satsning på ASK.

Mål: Ansatte i Porsgrunnsbarnehagene skal ha fokus på tidlig innsats og tilrettelegge for barn som trenger ekstra støtte (jfr. Kompetanseplan 2019/22). Før nytt barnehageår blir det laget en tiltaksplan som barnehagene skal jobbe etter.

Vi skal:

- Alle ansatte får opplæring i ASK (alternativ og supplerende kommunikasjon) av PPT
- Vi skal følge tiltaksplanen for «tidlig innsats»

Samarbeid

Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4.

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.

Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

Barnehagen skal begrunne sine vurderinger overfor foreldrene og ta hensyn til foreldrenes synspunkter. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet. Både foreldrene og personalet må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er barnehagens oppgave å forvalte.

Samarbeid mellom barnehage og hjem

Vi har utvidede oppstartsamtaler til alle foreldre som får tildelt barnehageplass, individuelle utviklingssamtaler, foreldremøter, brukerundersøkelser, dugnad og andre arrangementer. Informasjonskanalen vi bruker er IST – Hypernet.

Det blir opprettet foreldreråd og Samarbeidsutvalg (SU), som skal være et bindeledd mellom barnehage og **hjem**.

Samarbeid med ulike instanser

Barnehagene samarbeider med ulike instanser gjennom året og har tverrfaglig samarbeid om barn og familier som trenger ekstra oppfølging i hverdagen.

- PPT – (Pedagogisk psykologiske tjenester)
- BUP- Barne -og ungdomspsykiatrisk avdeling
- HABU (Habiliteringstjenesten).
- Familiehelsetjenester
- Barnevernstjenesten
- Fysioterapeut/ergoterapeut
- Logoped
- USN (Universitetet Sørøst Norge)
- Saf (senter for autismeforstyrrelser)

Overganger

Når barnet begynner i barnehage

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.

Overganger innad i barnehagen

Overganger skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe

Overgangen mellom barnehage og skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen.

Vi skal:

I god tid ta kontakt med foreldrene for å avtale oppstart i barnehagen og gi tilbud om et besøk. Det settes av tre dager til oppstart der foreldrene følger og deltar sammen med barnet, men noen ganger kan det være behov for flere dager. I denne perioden har vi en oppstartsamtale med foreldrene.

Underveis i barnehageløpet vil barnet flyttes over fra liten til stor avdeling. Barnet vil gradvis utvide området det leker på og på den måten bli kjent med hele barnehagen og alle ansatte. I ukene før barnet overflyttes vil det være på besøk på avdelingen i lengre perioder for å bli kjent.

Barnehagen har en egen førskolegruppe som jobber med skoleforberedende aktiviteter hver uke. På førskolegruppa legges det vekt på å legge til rette for aktiviteter som gir barna følelse av mestring og tro på egne evner. I løpet av denne tiden besøker vi skolen barnet skal begynne på.

Barnehagen følger Porsgrunn kommunes rutiner for overgang mellom barnehage og skole.

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Planlegging og evaluering

Planlegging og evaluering gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen.

Barn og foreldre har rett til medvirkning i prosessene.

Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet

Dokumentasjon

Dokumentasjon av barnehagens praksis blir til pedagogisk dokumentasjon når personalet og barna reflekterer over og diskuterer den. Arbeidsmåten kobler sammen verdier, praksis, barnehagens mandat og pedagogiske og filosofiske teorier.

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Barnehagen skal utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern. (R-17, s.45)

Planlegging

Rammeplan, kvalitetsplan for barnehage/skole i Porsgrunn (Klart vi kan) og årsplan for barnehagen skal være grunnlag for det pedagogiske arbeid med barn i alderen, 1-6 år

I ulike møter jobber barnehagen systematisk med planlegging av det pedagogiske arbeidet.

Periodeplan for det pedagogiske arbeidet sammen med månedsbrev blir sendt ut til foresatte.

Dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon er et verktøy vi bruker for å videreutvikle pedagogiske prosesser rundt ulike aktiviteter og prosjekter. Vi bruker dokumentasjonen for å få et nærmere blikk på egen praksis og lar den danne grunnlag for refleksjon og vurdering. Sammen med barna reflekterer vi over erfaringer de har gjort underveis og i etterkant. Gjennom dokumentasjon skal barna bli bevisstgjort egne opplevelser og erfaringer. Barna skal oppleve mestring og stolthet over det de selv har skapt og erfart.

Dokumentasjon skjer ved hjelp av foto, film, tegninger, tekstskaping, refleksjon, gjenkalling og praksisfortellinger. Dokumentasjonen skal være av prosesser barna er en del av i lek og aktiviteter. Barna skal selv være med på å dokumentere sine prosesser.

Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehage-loven og rammeplan. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehage loven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Felles refleksjoner over det pedagogiske arbeidet kan gi personalet et utgangspunkt for videre planlegging og gjennomføring. Faglige og etiske problemstillinger skal inngå i vurderingsarbeidet. På denne måten kan personalet lære av egen praksis og bidra til å utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet. Kunnskap om barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling er viktig for å gi alle barn et tilrettelagt tilbud.

Barnehagen har en plan for vurdering av arbeidet. Den hjelper barnehagen til å sikre kvalitetsutvikling og en god progresjon.

Barnehagens digitale praksis

Hva skal vurderes?	Hvorfor skal det vurderes?	Hvem skal vurdere?	Hvordan vurdere?	Når vurdere?
Årets satsningsområde	For å sikre progresjon	Barn og ansatte	Refleksjon i samlinger, på avdelings- og ped.l.møter.	Oktober, januar og april
Barns lek, læring og utvikling.	For å sikre barns medvirkning.	Barn og ansatte	Refleksjon ved å gjenkalle barns opplevelse gjennom bilder, tekst og samtale.	Kontinuerlig
Periodeplan - fagområde	For å sikre at vi når målene våre.	Barn og ansatte.	Ved observasjon og avdelingsmøter.	Midtveis i arbeidsperioden
Fysiske miljø	For å møte barnegruppens interesser og behov.	Barn og ansatte.	Observasjon og kartlegging av lek. Samtaler med barn. På avdelingsmøter.	November og mars og ved behov
Voksenrollen	For å sikre at alle barn får best mulig oppfølging	Hele personalet	Refleksjon i samlinger, på avdelings- og ped.l.møter.	Oktober, januar og april og ved behov
Det enkelte barns læring og utvikling	For å oppnå felles forståelse om hvert enkelt barn.	Foresatte og pedagoger.	Oppstarts samtaler Utviklingssamtaler	Oppstart, november og mai
Brukermedvirkning	For å gi et best mulig barnehagetilbud	Foresatte	Daglige tilbakemeldinger Brukerundersøkelse.	Daglig Årlig (november)
Den enkelte ansattes trivsel og utvikling.	For å ivareta at alle ansatte blir hørt.	Ansatt og pedagogisk leder/styrer.	Forventningssamtale Avdelingsmøter Medarbeidersamtaler Pedagogsamtale	Fordelt gjennom året
Årsplanen	For eventuelle endringer som kan gjøre kvaliteten bedre.	Personalet Barnehagens samarbeidsutvalg	Evaluerings av årets plan.	Januar-mars

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barns lek, kreativitet og læring. Digitale verktøy skal støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.

Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Vi skal:

- bruke digitale medier som en del av den pedagogiske praksisen og være en støtte og en naturlig del av arbeidet
- legge til rette for barnas utforskning og læring
- være bevisst på bruk av digitale medier og bidra til at barna får kunnskap om riktig bruk av digitale verktøy
- legge til rette for ulike digitale program som et virkemiddel for å skape et variert og inkluderende språkmiljø

Alle barn skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter i forhold til modenhet.

Planlegging av ukeplaner og månedsplaner vil preges av at aktiviteten hele tiden er tilpasset barna. Det vil derfor være en naturlig progresjon i det et barn møter i løpet av sin tid i barnehagen.

Vi skal:

- tilrettelegge for at barn skal forske, skape og leke utfra alder og modning
- gi barn mestringsopplevelser, inspirere og motivere
- jobbe med ulike temaer og prosjekter med utgangspunkt i barns interesser
- tilføre nytt materiell, bøker og leker for å få til en god progresjon for barna
- oppdage, følge opp og utvide det barna allerede er opptatt av

Progresjon

Personalutvikling

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Arbeidet skal kvalitetssikres ved at personalet innehar den kompetansen de har behov for. For å oppnå dette må personalet være i kontinuerlig utvikling.

Personalet har til sammen mye erfaring og høy kompetanse. Vår erfaring er at felles kompetanseløft er det som gir mest og best utvikling for barnehagen.

Vi kommer til å jobbe videre med opplæring og utvikling av «De utrolige årene».

Flere ansatte i barnehagen holder på med videreutdanning innen ulike fagområder.

Vi følger Kompetanseplanen til Porsgrunn kommune

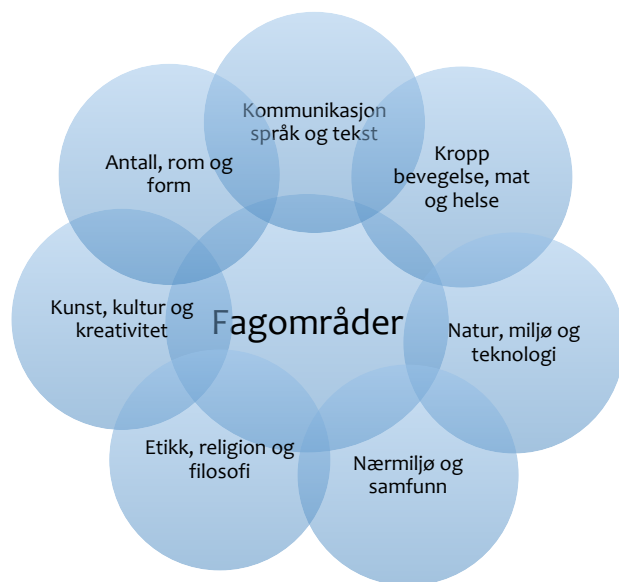
Vi starter opplæring i ASK (alternativ supplerende kommunikasjon)

Maristien starter opp i august og vi begynner arbeidet med å skape en felles kultur.

Barnehagens arbeidsmåter

Fagområder

Fagområder gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagen, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Fagområdene skal ses i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.

Fagområder

Rammeplanen skisserer 7 fagområder. Disse 7 områdene likner på de fagene som barna møter i skolen. Vi sikrer på denne måten at vi hvert år har prosjekter med barna, som direkte berører fagområdene. Barna møter fagområdene i det daglige arbeidet på avdelingene, men også i aldershomogene grupper. Det betyr at pedagogene må tilrettelegge for hvert alderstrinn, så barna møter fagområdene på det aldersmessige nivået de er på.

Arbeidet med fagområdene skal oppleves som morsomt og meningsfylt og skal skje gjennom barns ulike uttryksmåter.

Barn utvikler kunnskap og ferdigheter gjennom lek, undring og skapende aktiviteter.

Det er barnehagens oppgave at alle barn får variasjon i aktivitets- og læringsmulighetene. Alle barn skal oppleve mestring, og samtidig å ha noe å strekke seg etter.

Se eget vedlegg fra side 14

Kommunikasjon, språk og tekst

Måned	Hele året
Hvordan jobber vi med kommunikasjon, språk og tekst	Barna skal bli kjent med ulike fortellinger og eventyr, sanger, rim og regler Barna skal lære å bruke ord som hjelper dem til å uttrykke følelser Vi legger til rette for et språkstimulerende miljø der barna blir oppmuntret til å lytte, samtale og leke med lyd og rytme Vi benytter tospråklig assistent som en ressurs Vi bruker nøkkelord for å lære nye begreper og skape forståelse Vi hjelper barna til mestre livet ved bruk av kommunikasjon Vi markerer Morsmålsdag Markering av Samefolkets dag
Verktøy	Klart vi kan Lesetrappa De utrolige årene Språkløyper Syngende barnehager

Etikk, religion og filosofi	
Måneder	Hele året
Hvordan jobber vi med etikk, religion og filosofi	Vi jobber for at alle barn skal føle seg som en del av et fellesskap Vi markerer ulike høytider Vi skaper rom for opplevelser, undring, ettertanke og gode samtaler Vi jobber for å utvikle barnas toleranse og respekt for hverandre Vi jobber for å utvikle barnas sosiale kompetanse Vi viser barna hvordan de kan trøste og hjelpe hverandre Vi viser barna på hvilken måte de kan uttrykke egne følelser Vi hjelper barna til å forstå andre barns følelsesuttrykk Vi markerer FN-dagen
Verktøy	Rammeplanen Temahefte om språklig og kulturelt mangfold Veilederen; Barns trivsel – voksnes ansvar De utrolige årene Klart vi kan Samspill, helse og livsglede

Nærmiljø og samfunn

Måneder	August og september
Hvordan jobber vi med nærmiljø og samfunn:	Vi går turer i barnehagens nærmiljø som; skogen og byen Vi har brannvernuke, med besøk av brannvesen Barna oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikler tillit til deltagelse i samfunnet Barnehagen gir barna trafikkopplæring i barnehagen Barna får innsyn i demokratiske tanker Vi får kjennskap til nasjonale minoriteter. Vi markerer Samefolkets dag i barnehagen
Verktøy	Medlemskap i barnas trafikkklubb Rammeplanen Klart vi kan

Kropp, bevegelse, mat og helse

Måneder	Oktober og november
Hvordan jobber vi med fagområdet kropp, bevegelse, mat og helse?	Vi gir barna gode matvaner ved å gi et sunt og variert kosthold Barna er ute og leker hver dag Vi er ukentlig på tur Dagen organiseres slik at det veksles mellom ro, hvile og aktivitet Barnehagen skal legge til rette for at alle barn skal oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse Vi benytter vinteren til å gå på ski og å ake
Verktøy	Rammeplanen Veilederen; Mat i barnehagen Klart vi kan

Kunst, kultur og kreativitet

Måneder	Desember, mai og juni
Hvordan jobber vi med kunst, kultur og kreativitet	Vi skal gi barna ulike opplevelser med kunst og kultur. Vi deltar på ulike tilbud som vi får fra eksterne bidragsytere Barnehagen skal bidra til at barna opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet Vi er en syngende barnehage Inne og uterommet i barnehagen innbyr til skaperglede og kreativitet
Verktøy	Rammeplanen Lesetrappa Syngende barnehage Bæremeisen Gjenbruksrom

Antall, rom og form	
Måneder	Januar og februar
Hvordan jobber vi med antall, rom og form	Barna får erfaringer med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling i formelle og uformelle situasjoner Vi lar barna oppdage og undre seg over matematiske sammenhenger Barnehagen skal bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr for å inspirere barna til matematisk tenkning Barnehagen skal stimulere barns undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning
Verktøy	Temahefte om antall, rom og form i barnehagen. Regnetrappa lktplan.no

Natur, miljø og teknologi	
Måneder	Mars, april og mai
Hvordan jobber vi med natur, miljø og teknologi?	Vi skaper undring over hva som finnes i naturen, i barnehagen og på tur. Vi har fokus på gjenvinning/resirkulering i barnehagen og involverer barna i dette. Vi opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover sammen med barna. Barna får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling. Barna utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen. Delta i sortering av ulikt avfall.
Verktøy	Klart vi kan Rammeplanen Rusken aksjon